

Prof. Sakari Melander
21.11.2025

Oikeusministeriölle

Asia: Työryhmämietintö: Ihmiskauppadirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano (VN/33260/2024)

Aluksi

Oikeusministeriö on pyytänyt allekirjoittaneelta lausuntoa ihmiskauppadirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanoa valmistelleen työryhmän mietinnöstä (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:45).

Lausuntonani esitän kunnioittavasti seuraavan.

Arvioinnin lähtökohdat

1. Työryhmämietinnön taustalla on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1712 ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta annetun direktiivin 2011/36/EU muuttamisesta annettu direktiivi (jäljempänä muutosdirektiivi). Työryhmämietinnössä ehdotettu sääntely liittyy pääosin muutosdirektiivin täytäntöönpanoon, joskin tietyiltä osin mietinnössä ehdotetaan sääntelyä, joka ei ole muutosdirektiivin välttämättä edellyttämää.

2. Eduskunnan lakivaliokunta on vakiintuneessa lausuntokäytännössään katsonut, että yksittäisen unioni-instrumentin täytäntöönpanon seurauksena ei ole perusteltua lähteä toteuttamaan alaltaan ja vaikutukseltaan laaja-alaisempia rikosoikeudelliseen lainsäädäntöön kohdistuvia

muutoksia (esim. LaVM 2/2025 vp, s. 5, LaVM 9/2021 vp, s. 2–3, LaVM 13/2020 vp, s. 3 ja LaVM 21/2018 vp, s. 4). Vastaavasti lakivaliokunta on pitänyt perusteltuna, että rikosoikeudellisten direktiivien kansallisessa täytäntöönpanossa rajaudutaan lähtökohtaisesti vain direktiivin täytäntöönpanon kannalta välttämättömiin muutoksiin (esim. LaVM 9/2021 vp, s. 2). Todettu lähtökohta on mainittu työryhmämietinnössä (esim. s. 43) ja nähdäkseni sitä on myös pyritty työryhmämietinnön lainsäädäntöä koskevissa ehdotuksissa noudattamaan, joskin jäljempänä todetun mukaisesti pakkokeinoja ja salaisia tiedonhankintakeinoja koskevat muutosehdotukset jossain määrin todetusta lähtökohdasta poikkeavat.

3. Edellä todettu ei vaikuta siihen, että muutosdirektiivin täytäntöönpanon seurauksena säädetävän rikosoikeudellisen lainsäädännön on luonnollisesti täytettävä eduskunnan perustuslakivaliokunnan vakiintuneessa rikosoikeudellista lainsäädäntöä koskevassa lausuntokäytännössä asetetut perusoikeuksien rajoitusedellytyksistä seuraavat vaatimukset (tuoreimmasta lausuntokäytännöstä ks. esim. PeVL 7/2025 vp; alun perin PeVL 23/1997 vp; ks. keskeisesti myös PeVL 9/2016 vp ja PeVL 48/2017 vp). Keskeisesti kysymys on perustuslain 8 §:ssä tarkoitetun rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen asettamien vaatimusten noudattamisesta, mutta myös muiden perustuslakivaliokunnan käytännössä rikosoikeudelliselle lainsäädännölle asetettujen valtiosääntöoikeudellisten edellytysten on täytyttävä.

4. Työryhmämietintö sisältää suhteellisen kattavat ehdotetun sääntelyn suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevat perustelut, joissa edellä mainittuja näkökohtia on nähdäkseni otettu asianmukaisesti huomioon. Huomio kiinnittyy kuitenkin siihen, että rikosoikeudellista laillisuusperiaatetta koskeva jakso sanotuissa perusteluissa (mietinnön s. 150) on suhteellisen suppea eikä se sisällä erityisen pitkälle menevää sisällöllistä analyysiä siitä, millä perustein ehdotettu rikoslain 25 luvun 3 d § täyttää rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen asettamat rikossäännösten täsmällisyydelle asetetut vaatimukset. Tästä näkökulmasta olisi myös hyvä arvioida, mikä on sanotun ehdotetun säännöksen suhde muuhun rikosoikeudelliseen sääntelyyn (etenkin rikoslain 20 luvun 8 §:ään) ja ovatko säännösten soveltamisen rajapinnat riittävän tarkkarajaiset ja täsmälliset.

Sijaissynnyttäjäksi saattaminen

5. Työryhmämietinnössä ehdotetaan, että ihmiskauppaa koskevaa rikoslain 25 luvun 3 §:ää täydennettäisiin niin, että sijaissynnyttäjäksi saattaminen lisättäisiin säännöksessä mainituksi ihmiskauppateon tarkoitukseksi. Ehdotettu muutos on seurausta muutosdirektiivistä, jossa voimassa olevan ihmiskauppadirektiivin 2011/36/EU 2(3) artiklaa muutetaan siten, että ihmiskaupparikoksen tarkoituksena nimenomaisesti mainitaan artiklassa tällä hetkellä mainittujen tarkoitusten lisäksi sijaissynnytys, pakkoavioliitto ja laittoman adoption hyväksikäyttö.

6. Ihmiskaupparikoksen tarkoituksena rikoslain 25 luvun 3 §:ssä tällä hetkellä mainitaan rikoslain 20 luvun 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tai siihen rinnastettava seksuaalinen hyväksikäyttö, pakkotyö, pakkoavioliitto tai siihen rinnastettava liitto, muut ihmisarvoa loukkaavat olosuhteet ja elinten tai kudosten poistaminen. Sääntelyn selkeyden kannalta on ajateltavissa, että ihmiskaupan tarkoituksia koskeva luettelo on tarkoituksenmukaista pitää suhteellisen suppeana, mikä voisi puoltaa sitä, että sijaissynnytystä ja laitonta adoptiota ei säännöksessä teon tarkoituksena nimenomaisesti mainittaisi. Toisaalta rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta saattaisi olla epätydyttävää, että ihmisarvoa loukkaavat olosuhteet ihmiskauppateon tarkoituksena

kattaisi suhteellisen laajasti sellaisia teon tarkoituksia, jotka on nimenomaisesti mainittu säännöksen taustalla olevassa direktiivissä.

7. Työryhmämietinnössä on nähdäkseni asianmukaisesti arvioitu ja perusteltu sitä, minkä vuoksi ihmiskauppasäännöksessä tarkoituksena mainittaisiin nimenomaisesti sijaissyntyttäjäksi saattaminen ja minkä vuoksi laitonta adoptiota ei säännöksessä mainittaisi. Mietinnössä ehdotettu sääntely on nähdäkseni tältä osin perusteltua.

Ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö

8. Mietinnössä ehdotetaan, että rikoslain 25 luvun 3 d §:ään lisättäisiin ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttöä koskeva säännös. Säännöksen mukaan rangaistaisiin sitä, joka käyttää 3 tai 3 a §:ssä tarkoitetun rikoksen kohteena olevan henkilön suorittamaa palvelua. Rangaistusasteikko olisi sakkoa tai vankeutta enintään yhdeksi vuodeksi.

9. Ehdotettu säännös perustuu muutosdirektiivin 18 a artiklaan, jolla ihmiskauppadirektiivin on lisätty ihmiskaupan uhrien tarjoamien palveluiden käyttöä koskevia rikoksia koskeva kriminalisointivelvoite. Velvoitteen mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivin 2 artiklassa tarkoitetun uhrin tarjoamien palvelujen tahallinen käyttö on rikos tapauksissa, joissa uhria hyväksikäytetään tällaisen palvelun tarjoamiseksi ja palvelujen käyttäjä tietää, että palveluja tarjoava henkilö on 2 artiklassa tarkoitetun rikoksen uhri. Muutosdirektiivin asiaa koskeva velvoite on soveltamisalaltaan yleinen ja se kattaa kaikenlaisten direktiivin 2 artiklassa tarkoitetun uhrin ”tarjoamien palveluiden” tietoisien käyttämisen.

10. Velvoitetta on luettava yhdessä muutosdirektiivin 26 ja 27 johdantokappalelausuman kanssa. Ensin mainitussa johdantokappalelausumassa todetaan, että kriminalisoinnin olisi koskettava ainoastaan sellaisten palvelujen käyttöä, joita tarjotaan ihmiskaupparikokseksi laskettavan hyväksikäytön puitteissa. Velvoite ei kata asiakkaita, jotka ostavat hyväksikäyttöä merkitsevissä työoloissa tuotettuja tuotteita, koska he eivät ole palvelun käyttäjiä. Jälkimmäisessä johdantokappalelausumassa täsmennetään, mitä 18 a artiklassa tarkoitetulla tietoisuudella tarkoitetaan, joskin siinä todetaan, että tietämisen käsitettä olisi tulkittava kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Siitä huolimatta johdantokappalelausumassa luetellaan seikkoja, joihin tuomioistuimen tulee kiinnittää huomiota tietoisuutta arvioidessaan.

11. Ehdotettu rikoslain 25 luvun 3 d vaikuttaa soveltamisalaltaan huomattavan laajalta, joskin se on seurausta muutosdirektiivin 18 a artiklasta, jonka sisältämä kriminalisointivelvoite on niin ikään huomattavan laaja. Joka tapauksessa koska kysymys on velvoitteesta, joka on muutosdirektiiviehdotuksen aiemmissa käsittelyvaiheissa katsottu jossain määrin ongelmalliseksi (LaVL 37/2022 vp, s. 7–8 ja LaVL 2/2023 vp, s. 7–8), ja koska myös muutosdirektiivin 26 johdantokappalelausuman mukaan kriminalisoinnin olisi koskettava vain sellaisten palvelujen käyttöä, joita tarjotaan ihmiskaupparikokseksi laskettavan hyväksikäytön puitteissa, kriminalisointi tulisi laatia niin kohdennetuksi kuin se on kriminalisointivelvoite huomioon ottaen mahdollista. Tästä näkökulmasta kriminalisoinnin kohdentaminen vain rikoslain 25 luvun 3 §:ssä tai 3 a §:ssä tarkoitetun teon uhrin ”palveluiden” käyttöön voitaneen pitää perusteltuna, joskin säännös edellä todetun mukaisesti tästä huolimatta on soveltamisalaltaan huomattavan laaja.

12. Mietinnön sisältämät ehdotetun säännöksen perustelut (s. 129–132) sinänsä osoittavat ehdotetun säännöksen soveltamisalan laajuuden ja samoin myös sen tietynlaisen ongelmallisuuden. Perustelujen mukaan (s. 129) säännöksessä tarkoitettulla palvelulla tarkoitettaisiin ensinnäkin kaikenlaisia palveluita, joita ihmiskaupan kohteena oleva henkilö voi eri tilanteessa tässä ominaisuudessa suorittaa. Vaikka tämä on sinänsä perusteltu lähtökohta, ehdotettu sääntely muodostuu tämän vuoksi soveltamisalaltaan varsin laajaksi. Toiseksi mietinnön (s. 131) mukaan säännös voisi tulla sovellettavaksi erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa esimerkiksi ravintoloissa ja myymälöissä säännöksen kattaessa muun ohessa mittatilausvaatteen tilaamisen ompelijalta ja ruoka-annoksen tilaamisen ravintolassa. Toisaalta mietinnön (s. 132) mukaan kysymys voisi olla huomattavasti laajamittaisemmasta toiminnasta, jossa esimerkiksi yritys tilaisi tietyn palvelun toiselta yritykseltä, jonka palveluksessa olisi ihmiskaupan kohteena olevia henkilöitä.

13. Edellä todettu nähdäkseni merkitsee ennen muuta sitä, että ehdotetun säännöksen soveltaminen tulisi käytännössä olemaan vaikeaa. Yksittäisen kuluttajan voi olla hyvin vaikea esimerkiksi havaita ravintola-annosta tilatessaan, onko annoksen keittiössä valmistanut henkilö tilaajan näkökulmasta arvioituna vähintään varsin todennäköisesti ihmiskaupan kohteena. Lisäksi on otettava huomioon, että asiakkaalla ei ole tällaisessa tilanteessa vaikutusmahdollisuutta siihen, kuka häntä palvelee (kuka esimerkiksi valmistaa hänelle tarjottavan ruoka-annoksen). Asiakas voi yleisesti valita, mistä hän palveluita hankkii, mutta tällöinkään yksittäisen asiakkaan näkökulmasta tahallisuuden edellyttämien päätelmien tekeminen ihmiskaupan käsilläolosta muodostunee sanotun yksilön näkökulmasta vaikeaksi, mikä samalla myös oletettavasti merkitsee tahallisuutta koskevia näyttövaikeuksia asian mahdollisesti edetessä rikosprosessiin.

14. Edellä todetun vuoksi ehdotettua sääntelyä olisi etenkin siinä edellytetyn tahallisuuden suhteen syytä täsmentää. Työryhmämietinnön perusteluissa (s. 116–117) on sinänsä asianmukaisesti ja osaavasti arvioitu, minkä vuoksi säännöksessä tarkoitettua tahallisuusvaatimusta ei asetettaisi korotettua tahallisuutta ilmentäväksi siten, että vastaajalta edellytettäisiin niin sanottua kvalifioitua tietoa. Työryhmämietinnössä tältä osin esitetystä huolimatta ehdotettuun säännökseen vaikuttaisi nähdäkseni olevan perusteltua rangaistavan käyttäytymisen alan rajaamiseksi ja selkiyttämiseksi sisällyttää korotettua tahallisuutta koskeva vaatimus (esimerkiksi seuraavansisältöisesti: ”– tietoisena siitä, että palveluja tarjoava henkilö on rikoslain 3 tai 3 a §:ssä tarkoitettun rikoksen kohteena –”).

15. Nähdäkseni muutosdirektiivin 26. johdantokappalelausuma ei vaikuttaisi tällaista estävän, koska artiklatasolla muutosdirektiiviin 18 a artikla edellyttää, että palvelun käyttäjä tietää, että palveluja tarjoaja henkilö on 2 artiklassa tarkoitettun rikoksen uhri. Työryhmämietinnössä (s. 116) katsotaan, että ei ole muutosdirektiivin 26. ja 27. johdantokappalelausumissa todettu huomioon ottaen selvää, vastaisiko kvalifioitua tietoa koskevan tunnusmerkin sisällyttäminen ehdotettuun säännökseen muutosdirektiivin tarkoitusta. Nähdäkseni sanotuista johdantokappalelausumista ei kuitenkaan voi tehdä tällaista johtopäätöstä, koska 26. johdantokappalelausumassa nimenomaisesti viitataan tekijän tietoisuuteen ja 27. johdantokappalelausumassa sen sijaan kiinnitetään lähinnä huomiota tahallisuuden näyttämisen kannalta merkityksellisiin seikkoihin. Ei myöskään liene todennäköistä, että kvalifioitua tietoa koskeva tahallisuustunnusmerkki aiheuttaisi enemmän näyttövaikeuksia kuin tahallisuuden arviointi ehdotetun säännöksen suhteen yleisesti. Ehdotettu säännös nähdäkseni joka tapauksessa tulisi johtamaan tahallisuuden näyttämisen suhteen tietynlaisiin haasteisiin. Totta epäilemättä on, että ehdotetun rikoslain 25 luvun 3 d §:n rakensäilytys korotettua tahallisuutta edellyttäväksi merkitsisi suhteellisen huomattavaa eroa voimassa olevaan seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttöä koskevaan rikoslain 20

luvun 8 §:ään, joka on rangaistava myös tuottamuksellisenä. Toisaalta voinee ajatella, että näin sanottujen säännösten rajapinta saataisiin tarkkarajaisemmaksi ja selkeämmäksi, ottaen lisäksi huomioon, että muutosdirektiivin tältä osin edellyttämää sääntelyä on asian aikaisemmissa käsittelyvaiheissa pidetty nimenomaan työperäisen ihmiskaupan suhteen ongelmallisena (LaVL 37/2022, s. 7–8 ja LaVL 2/2023 vp, s. 7–8).

16. Työryhmämietinnössä (s. 130) todetun mukaisesti ehdotettu säännös olisi osin päällekkäinen rikoslain 20 luvun 8 §:ssä tarkoitetun seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttöä koskevan säännöksen kanssa. Mietinnössä tältä osin todetaan, että tilanteessa, jossa tekijän menettely täyttää useamman eri rikoksen tunnusmerkistön, on kyse lainkonkurrenssikysymyksestä. Jatkovalmistelussa asiaa olisi arvioitava perusteellisemmin, koska selvältä nähdäkseni vaikuttaa, että säännösten päällekkäisyys voi aiheuttaa soveltamisongelmia. Lisäksi olisi nähdäkseni perusteellisemmin arvioitava, mikä itsenäinen merkitys rikoslain 20 luvun 8 §:lle jatkossa jäisi. Tähän vaikuttaa ensinnäkin ehdotettu rikoslain 25 luvun 3 d § ja toisaalta se mietinnössäkkin (s. 29–30) todettu, että rikoslain 20 luvun 8 §:n soveltamisalaan on vaikuttanut seksuaalirikoksia koskevan rikoslain 20 luvun uudistaminen, kun tahalliset seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttöririkokset ovat nykyisin rangaistavia myös vakavampina seksuaalirikoksina. Vähintään rikoslain 20 luvun 8 §:lle jäisi itsenäistä soveltamisalaa suhteessa sen tuottamuksellisen tekemuotoon sekä säännöksen kattamaan parituksen kohteena olevien henkilöiden hyväksikäyttöön. Saattaisi kuitenkin olla vielä tarkemmin ja perusteellisemmin syytä käsitellä ehdotetun rikoslain 25 luvun 3 d §:n ja rikoslain 20 luvun 8 §:n soveltamisalojen samansisältöisyyttä ja eroavaisuuksia sekä arvioida, tulisiko rikoslain 20 luvun 8 §:ää ehdotetun 25 luvun 3 d §:n seurauksena tavalla tai toisella muuttaa.

Ehdotetut pakkokeinolain ja poliisilain muutokset

17. Työryhmämietinnössä ehdotetaan, että ehdotettu rikoslain 25 luvun 3 d § säädettäisiin pakkokeinolain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitetun televalvonnan, 7 §:ssä tarkoitetun televalvonnan teleosoitteen tai telepäätelaitteen haltijan suostumuksella ja 14 §:ssä tarkoitetun peitellyn tiedonhankinnan perusterikoksiksi. Vastaavat muutokset tehtäisiin poliisilain salaisia tiedonhankintakeinoja koskevaan 5 lukuun. Ehdotetut muutokset eivät perustuisi muutosdirektiiviin.

18. Televalvontaa koskien on huomattava, että kysymys on luottamuksellisen viestin suojaan kohdistuvasta toimivaltuudesta, jolloin ehdotusta on arvioitava perustuslain (731/1999) 10 §:n 4 momentin kannalta, kuten työryhmämietinnössä (s. 143) on tehty.

19. Perustuslain 10 §:n 4 momentin mukaan lailla voidaan säätää välttämättömistä rajoituksista viestin salaisuuteen yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten tutkinnassa. Mainitusta perustuslain säännöksestä seuraa, että telekuuntelun perusterikosten on oltava yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta vaarantavia rikoksia. Tällaisia ovat eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan esimerkiksi huumausainerikokset, törkeät väkivaltarikokset, maan- ja valtiopetosrikokset (HE 309/1993 vp, s. 54/II) samoin kuin törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, törkeä vahingonteko ja tietyin edellytyksin eräät törkeät talousrikokset (PeVL 36/2002 vp, s. 4–5 ja PeVL 32/2013 vp, s. 3/I). Myös terrorismirikokset ovat tällaisia rikoksia (PeVL 11/2005 vp, s. 3/II). Ei nähdäkseni ole selvää, onko ehdotettu rikoslain 25 luvun 3 d §:ssä tarkoitettu ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö edellä mainittu

perustuslakivaliokunnan käytäntö huomioon ottaen perustuslain 10 §:n 4 momentissa tarkoitettu yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta vaarantava rikos.

20. On tosin huomattava, että rikoslain 20 luvun 8 §:ssä tarkoitettu seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö on tällä hetkellä mainittu televalvonnan samoin kuin peiteltyyn tiedonhankinnan perusterikoksena. Työryhmämietinnössä (s. 97) ehdotettua pakkokeino- ja poliisilain muuttamista perustellaankin pitkälti sillä, että vastaavat pakkokeinot ovat käytössä rikoslain 20 luvun 8 §:n tutkinnassa, joskin työryhmämietinnön suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevissa perusteluissa (s. 143–146) asiaa käsitellään laajemmin. Lähtökohtaisesti on nähdäkseni kuitenkin ajateltavissa, että ehdotetun rikoslain 25 luvun 3 d §:n soveltamisalan laajuus ja se, että se kattaisi moitittavuudeltaan varsin erilaisia tekoja, merkitsisi sitä, että ehdotetut pakkokeinojen ja salaisten tiedonhankintakeinojen muutokset olisivat ainakin jossain määrin oikeasuhtaisuuden vaatimuksen kannalta ongelmallisia, näiden pakkokeinojen ja salaisten tiedonhankintakeinojen perusoikeuksiin puuttuva luonne huomioon ottaen.

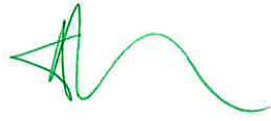
Esitutkitallenteen käyttäminen todisteena

21. Työryhmämietinnössä ehdotetaan mahdollisuutta käyttää esitutkinnassa videotallenteeseen tai muuhun kuva- ja äänitallenteeseen tallennettua kuulustelua todisteena oikeudenkäynnissä laajennettavaksi nykyisestä. Työryhmämietinnössä ehdotetun mukaan oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 24 §:n 3 momentin 3 ja 4 kohtaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että esitutkinnassa tallennetun kuulustelun käyttäminen todisteena olisi jatkossa 15–17-vuotiaan asianomistajan (3 kohta) ja 18 vuotta täyttäneen asianomistajan (4 kohta) suhteen mahdollista myös ehdotettua ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttöä (ehdotettu rikoslain 25 luvun 3 d §) koskevaa asiaa käsiteltäessä. 15–17-vuotiaan asianomistajan suhteen edellytyksenä olisi voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti, että hän ei halua tulla oikeudenkäyntiin kuultavaksi. Täysi-ikäisen asianomistajan suhteen taas niin ikään voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti edellytettäisiin, että kuuleminen oikeudenkäynnissä vaarantaisi hänen terveytensä tai aiheuttaisi muuta vastaavaa merkittävää haittaa.

22. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 24 §:n 3 momentti, jota nyt ehdotetaan laajennettavaksi, on merkityksellinen perustuslain 21 §:n ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 3 kappaleen d kohdan kannalta (PeVL 39/2014 vp, s. 2–3). Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään katsonut, että sääntelyyn, jossa kuulustelu-oikeutta pääkäsittelyssä rajoitetaan, tulee lähtökohtaisesti suhtautua erittäin pidättyvästi (PeVL 39/2014 vp, s. 3/II). Valiokunta on kuitenkin pitänyt oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 17 luvun 24 §:n 3 momentin nykyistä sääntelyä hyväksyttävänä, koska momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen rikosten asianomistaja on haavoittuvassa asemassa ja asianomistajan suojaamiseen liittyvät näkökohdat ovat korostuneita (PeVL 39/2014 vp, s. 3–4).

23. Työryhmämietinnön säätämisyjärjestystä ja suhdetta perustuslakiin koskevissa perusteluissa (s. 146–150) tarkastellaan asianmukaisesti oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 24 §:n 3 momentin 3 ja 4 kohtaan lisättäväksi ehdotetun rikoksen luonnetta hyväksikäyttörikoksena. Lisäksi perusteluissa tarkastellaan asianmukaisesti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asian kannalta merkityksellistä ratkaisukäytäntöä. Ehdotusta ei näin nähdäkseni ole pidettävä ongelmallisena perustuslain 21 §:n ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 3 kappaleen d kohdan kannalta.

Espoossa 21.11.2025

A handwritten signature in green ink, consisting of a stylized 'S' followed by a wavy line.

Sakari Melander
OTT, VT, rikosoikeuden professori